

Gemeenschappelijke waarden Lijn-50 samenwerking

Het vertrekpunt

In het Koersdocument Lijn-50 zijn een aantal uitgangspunten weergegeven op basis waarvan verder onderzoek is gedaan om te komen tot de definitieve gemeenschappelijke waarden van de Lijn-50 gemeenten. Daarnaast is het proces, onderverdeeld in onderstaande fasen, beschreven op grond waarvan tot de gemeenschappelijke waarden wordt gekomen.

1: Voorbereidingsfase

- *Deskresearch (evaluatie samenwerking lijn 50, Cittaslow bidboeken, strategische visies, coalitieakkoorden, toeristische visies de website van Cittaslow-Nederland, de websites van de verschillende gemeenten en verschillende promotie filmpjes).*
- *Consultatie burgemeesters, secretarissen en enkele ambtenaren.*
- *Formuleren eerste opzet gemeenschappelijke waarden.*

2: Consultatiefase

- *Consulteren enkele key-stakeholders (ondernemers in alle drie de gemeenten, voorzitters van verenigingen/scholen, buurtgenootschappen en bestuurders). Op deze manier ontstaat er naast de papieren werkelijkheid ook een eerste aanzet over hoe deze werkelijkheid in de praktijk wordt ervaren.*
- *Gezamenlijke raadsbijeenkomst waarin de stand van zaken tot op dat moment wordt gepresenteerd en input vanuit de raad wordt gevraagd.*
- *Op basis van de uitgangspunten zoals geschetst tijdens gemeenschappelijke raadsbijeenkomst zal een brede stakeholder consultatie worden opgezet. Deze zal worden gehouden op basis van een Enquête.*

3: Vaststellen definitieve versie van de gemeenschappelijke en verbindende waarden van de Lijn 50 samenwerking

Het hierboven gestelde proces is op 15 januari 2019 aan de drie gemeenteraden gepresenteerd. Het voorliggende document bouwt voort op de tijdens deze vergadering gestelde uitgangspunten.

Eerste opzet gemeenschappelijke waarden

In het Koersdocument Lijn-50 samenwerking worden een aantal gemeenschappelijke waarden gepresenteerd.

Duurzaamheid: Duurzaamheid loopt als een rode draad door de drie gemeenten en speelt onder andere een belangrijke rol in het toerisme, de agrarische sector en in de publieke ruimte.

Gastvriendelijk: Het toerisme, de horeca maar ook de gemeentelijke dienstverlening kenmerken zich door gastvriendelijkheid. De gast dan wel de burger staat altijd centraal.

Authenticiteit: Het authentieke landschap (Heuvelland, ongerept vol met stiltegebieden) is een verbindende factor van de drie gemeenten en is daarnaast kenmerkend voor de bekendheid van de regio naar buiten toe. Verder kenmerken de gemeenten zich vanuit een gevoel van harmonie, ze geven het heden betekenis vanuit het verleden.

Fijnschaligheid: Dit is kenmerkend voor het gebied vol met eigenstandige kernen en kleine ondernemers. Voorbeelden: Wijn uit Vaals, fruittelers in Eijsden-Margraten en het hoeden van varkens op verschillende grondsoorten in de vrije natuur in Gulpen-Wittem.

Aandacht voor elkaar: Ook dit is kenmerkend in de hechte gemeenschappen vol vitale kernen. In deze kernen heerst een groot samenhangsgevoel en een bruisend verenigingsleven. Alle drie de gemeenten hebben een sterk maatschappelijk basiskapitaal.

Respect: Respect manifesteert zich op verschillende niveaus. Respect voor het milieu, landschap, de tijd en voor elkaar. Er wordt bijvoorbeeld naar een evenwicht gezocht waarin het verkeer, het toerisme en het landschap evenwichtig met elkaar verweven worden.

Innovatie: Alle drie de gemeenten streven naar innovatie, bijvoorbeeld in de agrarische sector. Echter bij iedere innovatie wordt aandacht aan de 'oorsprong' besteed.

Kwaliteit: De Lijn-50 gemeenten hechten veel waarden aan kwaliteit. Kwaliteit van het leven(gezondheid), landschap en van de recreatieve activiteiten spelen een belangrijke rol. Daarnaast hebben alle drie kwalitatief hoogwaardige streekproducten die op kleinschalige authentieke manieren worden geproduceerd (Slowfood).

Participatie: De Lijn-50 gemeenten betrekken de burgers bij de besluitvorming en stimuleren burgerinitiatieven. Alle drie maken ze gebruik van de kracht van de burgers.

Andere unieke eigenschappen die niet als 'waarden' aan te merken zijn maar wel van uitzonderlijk belangrijk voor de Lijn-50 gemeenten zijn:

Cultuurhistorische eigenschappen: Alle drie gemeenten hebben een rijk materieel en immaterieel cultureel erfgoed. Zo zijn er 856 monumenten, 20 kastelen, talrijke evenementen en een sterke volkscultuur vol met eigen gebruiken.

Unieke ligging: De Lijn-50 gemeenten hebben een unieke ligging waarin ze een verbinding vormen tussen Duitsland (Aachen) en België (Luik). Daarnaast liggen ze naast grote steden als Maastricht en Heerlen. Deze unieke ligging biedt veel kansen voor de drie gemeenten (Groene hart).

'Gesamt-Kunstwerk': De unieke samenhang en combinatie van alle bijzondere eigenschappen maken dit gebied en deze samenwerking zo uniek. Deze samenhang moet worden gezien als één kunstwerk.

Consultatiefase

In de consultatiefase worden de bevindingen uit de voorbereidingsfase getoetst. Deze toetsing zal plaatsvinden aan de hand van drie elementen. Gezamenlijk zullen deze leiden tot een definitieve versie van de gemeenschappelijke waarden. Achtereenvolgens zullen de volgende drie elementen van de consultatiefase worden besproken:

(I) Consulteren key-stakeholders;

(II) Gemeenschappelijke raad 15-1-2019;

(III) Enquête.

(I) Consulteren key-stakeholders;

In het kader van deze fase zijn ondernemers/stichtingen/verenigingen die de waarden van Cittaslow delen voor een gesprek uitgenodigd. Vervolgens zijn met 26 ondernemers/stichtingen/verenigingen interviews gehouden om de gemeenschappelijke waarden zoals deze uit de eerste opzet zijn gebleken te toetsen. Uit deze gesprekken kunnen de volgende bevindingen worden gedestilleerd:

- In grote lijnen worden de waarden uit de 'eerste opzet' gedeeld. De waarden die het meest worden genoemd zijn: de authenticiteit van het landschap, de unieke ligging en de kleinschaligheid. Innovatie en kwaliteit worden bijna niet genoemd.
- Tussen verschillende respondenten kunnen verschillende prioriteiten worden herkend. Vrijwel alle respondenten noemen het landschap als meest iconische waarde. Verdere accenten zijn: kleinschaligheid, de ligging in de regio, toerisme en het verenigingsleven.
- Verder worden tijdens deze gesprekken ook waarden genuanceerd. Op basis van de eerste opzet blijkt dat gastvrijheid een waarde is die kenmerkend is voor het gebied. Uit de gesprekken blijkt echter dat deze gastvrijheid zich met name richt op het toerisme. Deze gastvrijheid wordt veel minder ervaren richting/door inwoners die hier van buiten Limburg zijn komen wonen. Vandaar dat er naast gastvrijheid ook een zekere geslotenheid heerst.

(II) Gemeenschappelijke raad 15 januari 2019

Tijdens de gemeenschappelijke raadsbijeenkomst van 15 januari 2019 is het Koersdocument en de daarbij behorende gemeenschappelijke waarden aan de drie gemeenteraden gepresenteerd. De volgende bevindingen kunnen op basis van de gemeenschappelijke raadsconferentie worden gepresenteerd:

- *Er kan worden ingestemd met de gestelde procesaanpak;*
- *De raden herkennen zich in de gestelde gemeenschappelijke waarden;*
- *In het koersdocument ontbreken geen gemeenschappelijke waarden;*
- *De gestelde waarden dienen als basis voor verdere invulling van de samenwerking (bijvoorbeeld: projecten)*

(III) Enquête

In de derde fase van de consultatiefase is door middel van een enquête de mening van de burgers van de Lijn-50 gemeenten gevraagd. Deze enquête heeft tot doel te onderzoeken hoe de burgers de eigen gemeente, de Lijn-50 gemeenten en de inwoners van beide waardeert.

Betrouwbaarheid

Aangezien het onmogelijk is om alle inwoners te consulteren is het belangrijk om een betrouwbare steekproef te doen op basis waarvan conclusies voor de gehele populatie kunnen worden getrokken. Om te bepalen hoeveel respondenten er nodig waren om een betrouwbare steekproef te kunnen uitvoeren is de volgende formule gebruikt:

$$\frac{\frac{z^2 \times p(1-p)}{e^2}}{1 + \left(\frac{z^2 \times p(1-p)}{e^2 N} \right)}$$

N: Omvang populatie

e: Foutmarge

z: Betrouwbaarheidsniveau

p: Percentagewaarde

Omvang populatie (N):

De populatiegrootte is de grootte van de gehele populatie die we in het onderzoek willen weergeven. De meest recente cijfers laten zien dat er in totaal 49762 burgers in alle drie de gemeenten woonachtig zijn. De totale populatie omvat dus 49762 burgers.

Foutmarge (e):

De foutmarge geeft aan hoeveel fouten er optreden bij een meting. Het is een percentage dat beschrijft hoeveel de meningen en gedragingen van de steekproef die worden ondervraagd waarschijnlijk zullen afwijken van de totale populatie. Hoe kleiner de foutmarge, des te dichter men bij het exacte antwoord uitkomt bij een bepaald betrouwbaarheidsniveau. Foutmarges liggen tussen 5 en 10%, bij de onderhavige enquête is voor een foutmarge van 6% gekozen.

Betrouwbaarheidsniveau (z):

Het betrouwbaarheidsniveau geeft aan hoe betrouwbaar een meting is. Standaarden die algemeen worden gebruikt door onderzoekers zijn 90%, 95% en 99%. Een betrouwbaarheidsniveau van 95% betekent dat als dezelfde enquête 100 keer zou worden herhaald onder dezelfde omstandigheden, de meetwaarde in 95 van de 100 gevallen ergens binnen de foutmarge zou liggen.

Bij het berekenen van betrouwbaarheid bepaalt de z-score het betrouwbaarheidsniveau. De z-score is het aantal standaardafwijkingen dat een gegeven verhouding afwijkt van het gemiddelde. Bij dit onderzoek is gekozen voor een betrouwbaarheidsniveau van 95%, daarbij hoort een Z-score van 1,96.

Percentagewaarde (p):

De vereisten voor de steekproefgrootte variëren op basis van het percentage van uw steekproef dat een bepaald antwoord kiest. Aangezien de Lijn-50 gemeenten deze enquête voor het eerst uitvoeren en er 12 vragen worden gesteld wordt aangeraden om een percentagewaarde van $p = 0,5$ te gebruiken voor het berekenen van uw optimale steekproefgrootte. Dit leidt tot een geschatte steekproefgrootte die niet te krap en niet te ruim is.

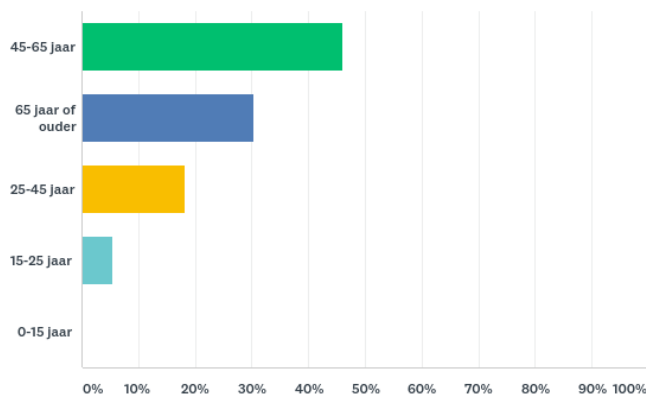
Conclusie

Deze formule zorgt ervoor dat er in totaal 266 respondenten nodig zijn om een betrouwbare steekproef te kunnen doen die representatief is voor de gehele populatie. Aangezien de enquête door 291 mensen is ingevuld kan geconcludeerd worden dat de steekproef betrouwbaar is.

Resultaten enquête

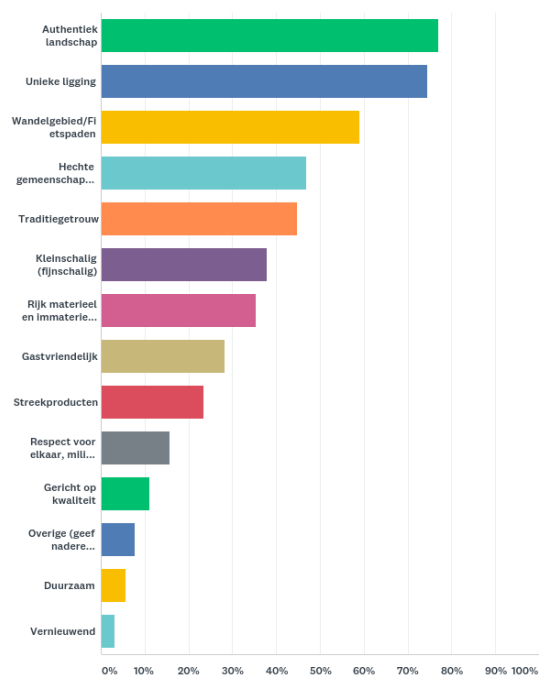
In totaal is de enquête ingevuld door 291 mensen waarvan 132 uit Gulpen-Wittem, 83 uit Vaals en 73 uit Eijsden-Margraten. Het grootste aantal respondenten was tussen de 45-65 jaar oud (134).

Tabel 1: Leeftijdsopbouw

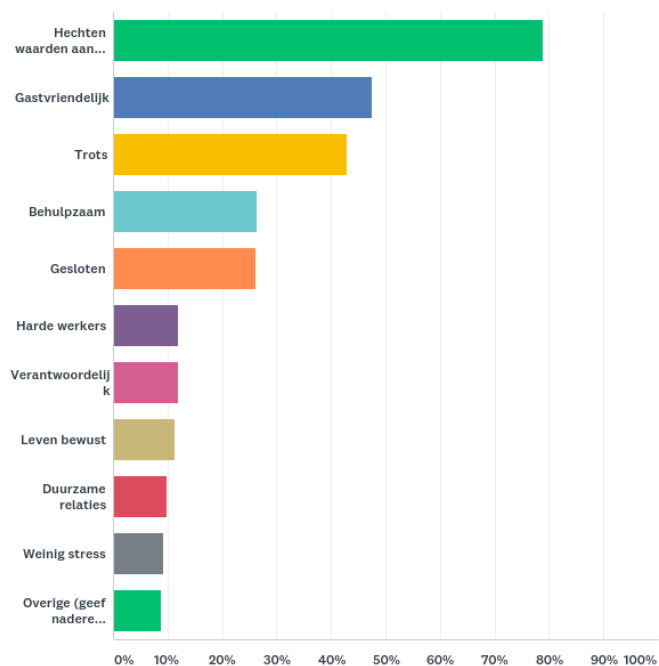

Vragen die betrekking hebben op de eigen gemeente

Vraag: Welke van de volgende woorden zou u gebruiken om uw gemeente te beschrijven?

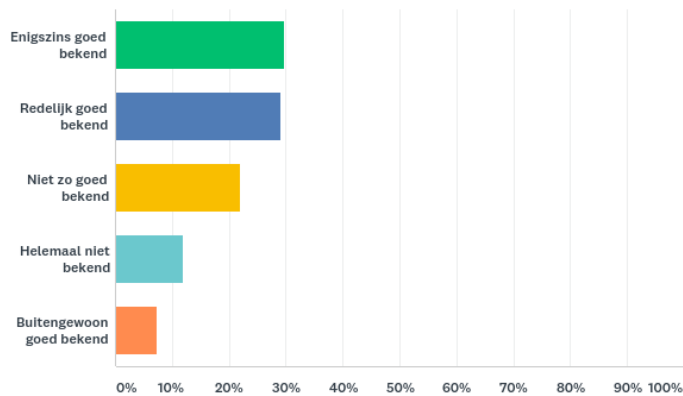

Vraag: Welke van de volgende woorden zou u gebruiken om de inwoners van uw gemeente te beschrijven?

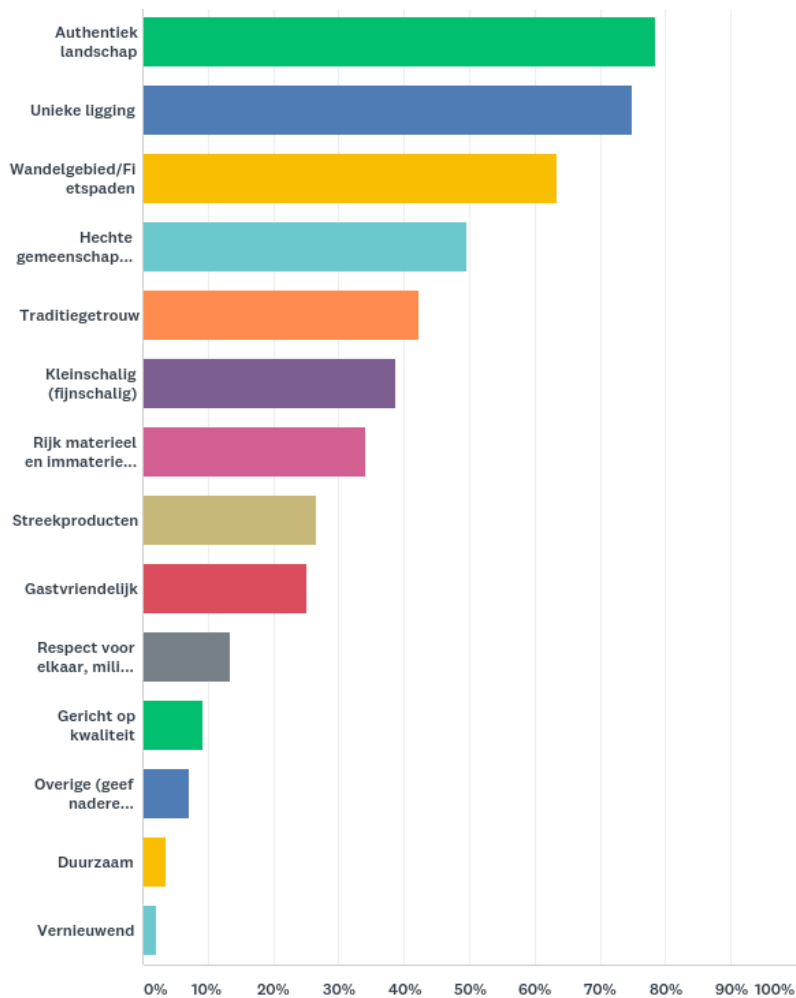

Vragen die betrekking hebben op de Lijn-50 gemeenten

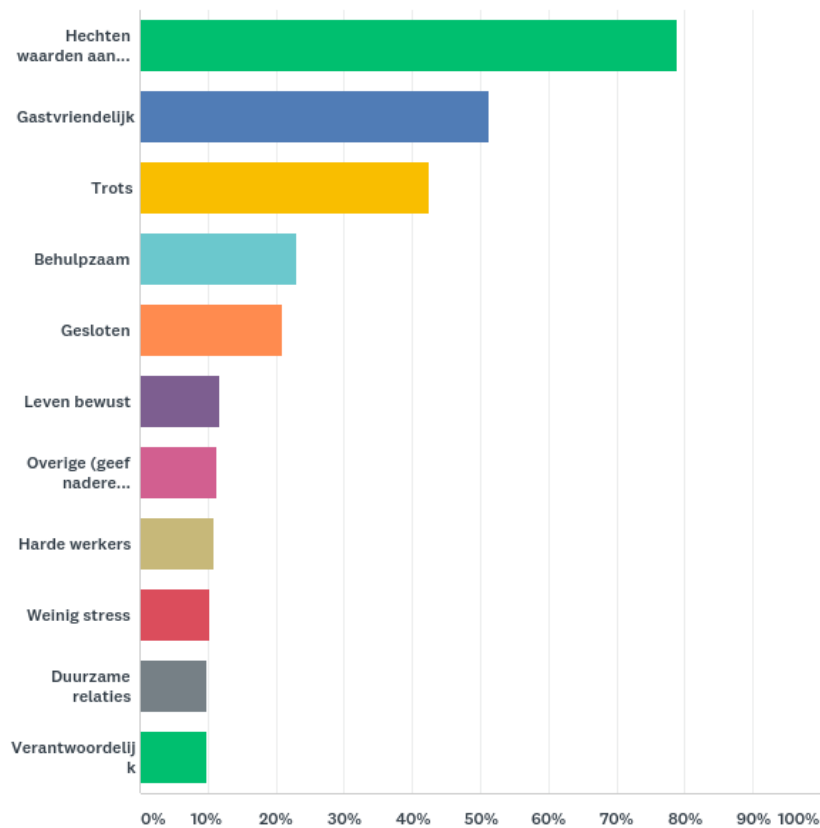
Vraag: Hoe bekend bent u met de Lijn-50 samenwerking?

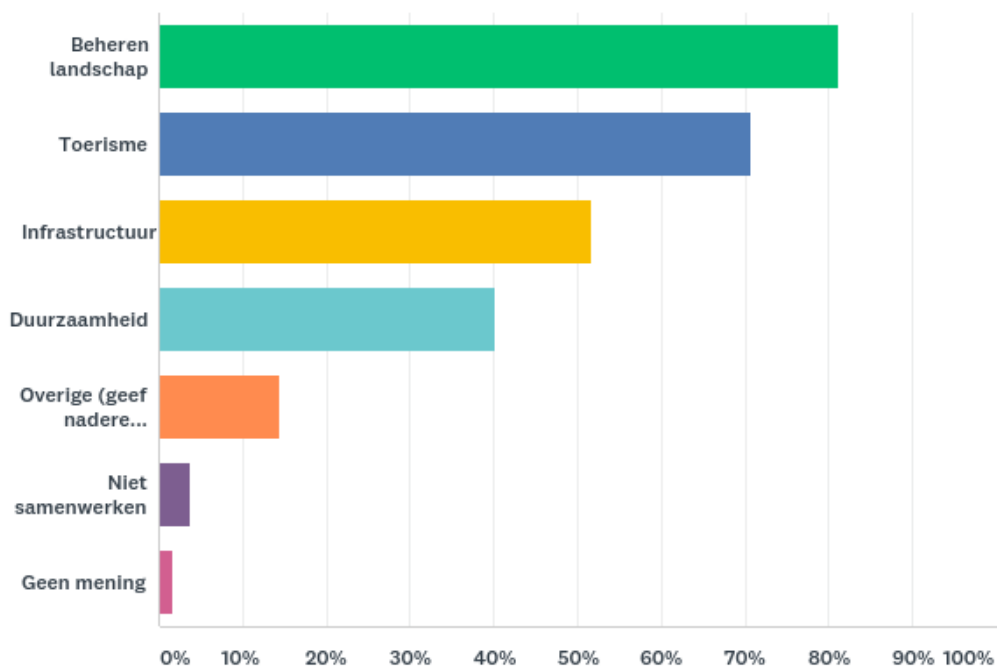
Vraag: Welke van de volgende woorden zou u gebruiken om de Lijn-50 gemeenten te beschrijven?

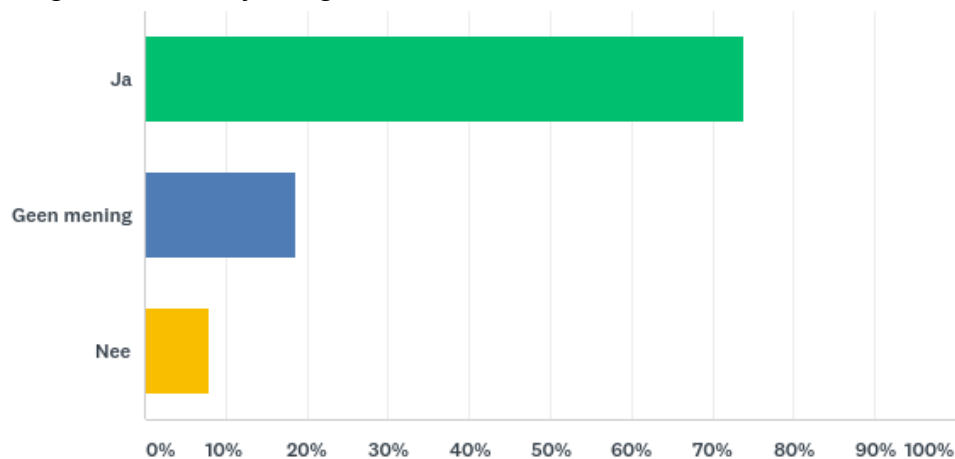
Vraag: Welke van de volgende woorden zou u gebruiken om de inwoners van de Lijn- 50 gemeenten te beschrijven?

Vraag: Op welke gebieden zouden de Lijn-50 moeten samenwerken?

Vraag: Zouden de Lijn-50 gemeenten omtrent Cittaslow moeten samenwerken?

Bevindingen naar aanleiding van enquête

Een analyse van de resultaten leert dat de waarden die inwoners gebruiken om hun eigen gemeenten en de inwoners van hun eigen gemeenten te beschrijven nagenoeg identiek zijn aan de eigenschappen waarmee ze beide in Lijn-50 verband beschrijven.

Als we kijken naar de eigenschappen die de respondenten gebruiken om hun eigen gemeenten en de Lijn-50 gemeenten te omschrijven dan zien we dat het authentieke landschap verreweg het meeste wordt gebruikt. Daarnaast wordt ook de unieke ligging en de wandel- en fietspaden veelvuldig genoemd. Ook de hechte gemeenschapszin en de waarden die inwoners hechten aan tradities worden door bijna de helft van de inwoners genoemd. Kort daarachter wordt de kleinschaligheid en het rijk immaterieel cultureel erfgoed genoemd. Hetgeen opvalt is dat vernieuwend en duurzaamheid door vrijwel niemand wordt genoemd.

Een vergelijkbaar beeld kan worden herleid als we kijken naar de manier waarop de respondenten de inwoners van hun gemeenten en de inwoners van de Lijn-50 gemeenten omschrijven. Hier zien we dat in beide situaties het waarden hechten aan dorpen en verenigingen door meer dan 75% van de respondenten wordt genoemd. Dit wordt gevolgd door gastvriendelijkheid, trots en behulpzaam. Waarbij het opmerkelijk is dat ook in beide situaties 20% van de respondenten aangeeft dat de inwoners naast gastvriendelijk ook gesloten zijn.

Daarnaast valt op dat er breed draagvlak is voor samenwerking tussen de Lijn-50 gemeenten, slechts 3,85% geeft aan dat ze samenwerking tussen de gemeenten niet verstandig achten. Bijna alle respondenten zien de meerwaarde van samenwerking op het gebied van beheren van het landschap (80%), Cittaslow (73%) en toerisme (70%). Daarnaast ziet ongeveer helft kansen in samenwerking rondom infrastructuur en duurzaamheid.

Definitieve gemeenschappelijke waarden

Op basis van de voorbereidingsfase en de consultatiefase kan een breed draagvlak voor samenwerking tussen de Lijn-50 gemeenten worden herleid. Zowel uit de geraadpleegde beleidsstukken, de gevoerde gesprekken als uit de burgerconsultatie blijkt dat alle partijen een meerwaarde zien in de samenwerking in Lijn-50 verband. Uit dit onderzoek blijkt dat er in het bijzonder draagvlak is voor samenwerking op de volgende gebieden: het beheren van het landschap, toerisme, Cittaslow en duurzaamheid.

Uit dit onderzoek blijkt voorts dat de Lijn-50 gemeenten verbonden zijn op basis van een aantal kernwaarden. De vijf waarden die het meeste naar voren komen zijn de volgende:

Authenticiteit: Het authentieke landschap (Heuvelland, ongerept vol met stiltegebieden) is een verbindende factor van de drie gemeenten en is daarnaast kenmerkend voor de bekendheid van de regio naar buiten toe. Verder kenmerken de gemeenten zich vanuit een gevoel van harmonie, ze geven het heden betekenis vanuit het verleden.

Unieke ligging: De Lijn-50 gemeenten hebben een unieke ligging waarin ze een verbinding vormen tussen Duitsland (Aachen) en België (Luik). Daarnaast liggen ze naast grote steden als Maastricht en Heerlen. Deze unieke ligging biedt veel kansen voor de drie gemeenten (Groene hart 'Groene Long').

Gastvriendelijk: Het toerisme, de horeca maar ook de gemeentelijke dienstverlening kenmerken zich door gastvriendelijkheid. De gast dan wel de burger staat altijd centraal.

Aandacht voor elkaar: Ook dit is kenmerkend in de hechte gemeenschappen vol vitale kernen. In deze kernen heerst een groot samenhorigheidsgevoel en een bruisend verenigingsleven. Alle drie de gemeenten hebben een sterk maatschappelijk basiskapitaal.

Fijnschaligheid: Dit is kenmerkend voor het gebied vol met eigenstandige kernen en kleine ondernemers. Voorbeelden: Wijn uit Vaals, fruittelers in Eijsden-Margraten en het hoeden van varkens op verschillende grondsoorten in de vrije natuur in Gulpen-Wittem.

Concrete beslispunten

Instemmen met definitieve versie van de gemeenschappelijke waarden.

Instemmen met de stelling dat de gemeenschappelijke waarden dienen als basis voor verdere invulling van de Lijn-50 samenwerking (bijvoorbeeld projecten)